

UMEÅ UNIVERSITET

ELEVHÄLSANS ARBETE MED ELEVER I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD

**Praktiskt arbete kontra
styrdokument och skollag**

Anna Olsson, Nils Sparreman

Examensarbete 15 hp

Examensarbete för Studie- och yrkesvägledarprogrammet, 180 hp

Vt 2018

Handledare: Jonathan Wedman

Sammanfattning

Studien har för avsikt att undersöka och visa hur arbetet kan se ut för en skolas elevhälsoteam i arbetet gällande elever i behov av särskilt stöd samt rektors plan kring detta arbete. Vidare syftar studien att undersöka hur elevhälsan utvärderar sitt arbete för att ha en så framgångsrik verksamhet som möjligt. Studien har genomförts genom kvalitativa intervjuer, totalt fem stycken, varav en med rektor och fyra med personal ur en och samma skolas elevhälsoteam. Ytterligare material som samlats in är skollag, styrdokument och tidigare forskning som sedan ställts mot det insamlade materialet från intervjuerna. Analysen har gjorts utifrån den konstruktivistiska teorin för att få ett ytterligare djup. Direktiven från Skolverkets sida är otydliga för elevhälsan i det praktiska arbetet. Det finns många generella direktiv men få specifika kring hur personalen ska arbeta eller utvärdera sitt arbete. Fastän dessa direktiv kan anses otydliga har den intervjuade skolan, enligt dem själva, på framgångsrikt sätt anammat elever i behov av särskilt stöd genom tätt samarbete och högt engagemang kring detta arbete.

Sökord:

Elever i behov av särskilt stöd, elevhälsa, rektor, studie- och yrkesvägledare, utvärdering

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Avgränsningar	2
1.3 Begreppsförklaringar	2
1.3.1 Elever i behov av särskilt stöd	2
1.3.2 Elevhälsoteam	2
1.3.3 Empowerment.....	3
2. Litteraturgenomgång.....	3
2.1 Del I – Styrdokument	3
2.1.1 Särskilt stöd i skolan	3
2.1.2 Åtgärdsprogram.....	4
2.1.3 Elevhälsans arbete.....	5
2.1.4 Utvärdering.....	5
2.1.5 Studie- och yrkesvägledarens uppgift	6
2.1.6 Summering del I.....	6
2.2 Del II - Litteratur	7
2.2.1 Elever i behov av särskilt stöd	7
2.2.2 Elevhälsan.....	7
2.2.3 Utvärdering.....	10
2.2.4 Studie- och yrkesvägledning.....	10
2.2.5 Summering del II.....	10
2.3 Konstruktivistisk teori.....	11
3. Metod	12
3.1 Datainsamling.....	12
3.1.1 Procedur	12
3.1.2 Urval	13
3.1.3 Metoddiskussion	13
3.1.4 Bearbetning och analys av material	14
3.1.5 Etiskt förhållningssätt.....	15
4. Resultat och analys.....	16
4.1 Olika sätt att arbeta med elever i behov av särskilt stöd.....	16

4.1.1 Rektor	16
4.1.2 Skolsköterska	17
4.1.3 Kurator	17
4.1.4 Specialpedagog	18
4.2 Riktlinjer för arbetet med elever i behov av särskilt stöd	19
4.3 Utvärdering av åtgärdsprogram	20
4.4 Utvärdering av eget arbete	21
4.5 Studie- och yrkesvägledarens roll i arbetet med elever i behov av särskilt stöd.....	21
4.5.1 Arbetsuppgifter	21
4.5.2 Riktlinjer.....	22
4.5.3 Vad säger personal ur EHT och rektor om SYVs arbete	23
4.6 Summering av resultat	23
4.7 Diskussion	24
4.7.1 Slutsatser	24
4.7.2 Diskussion av resultat.....	26
4.7.3 Reflektioner	28
Referenser	30
Bilagor.....	34
Instrument.....	34
Bilaga 1	34
Bilaga 2	36
Bilaga 3	38

1. Inledning

Alla människor är olika och har olika förutsättningar i livet och det är något som måste tas hänsyn till när förändringar sker i vardagen (Myndigheten för delaktighet, 2017). För det som är självklart för vissa kan vara omöjligt för någon annan. Förenta Nationernas barnkonvention, punkt 28 säger "Varje barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara gratis" (United Nations International Children Emergency Fund, 2009). Men att ha rätt till utbildning eller rätt till den rätta utbildningen kan skilja sig beroende på vart du bor. I Sverige år 2016 gick det ca en miljon elever i grundskolan och alla är olika och har därmed olika förutsättningar (Skolverket, 2018a). Målet från regeringens sida är enligt Statens offentliga utredningar (SOU; 2016:77) att alla elever ska kunna fullfölja grundskolan för att sedan kunna ta en gymnasieexamen. Gustafsson (2017) skriver att allt fler elever som slutar grundskolan ej är behöriga att söka sig vidare till gymnasieskolan. Även Östberg och Nordensson (2016) visar på att var tionde elev inte är gymnasiebehörig. En förutsättning för många elever är därför att få särskilt stöd i skolan för att klara av skolgången med framgång och ansvaret för detta arbete har i huvudsak rektor hand om tillsammans med sitt elevhälsoteam. Arbetet med elever i behov av särskilt stöd ska göras utifrån skollagen med stöd styrdokument som läroplanen och allmänna råd (Skolverket, 2018b). Frågan vi kan ställa oss är varför det ser ut som det gör och hur arbetet ser ut med elever i behov utav särskilt stöd på grundskolorna. Skolverket (2015b) skriver på sin hemsida om hur antalet elever med behov av särskilt stöd ökar och hur det kopplat till detta har skett en ökning av elever med olika typer av funktionsnedsättningar i skolans värld. Varje elev som är i behov av särskilt stöd ska få det stöd som denne behöver oavsett om eleven har en diagnos eller ej (Skolverket, 2015a). Dock menar Skolverket (2015b) att det i många fall behövs en diagnos för att resurser och stöd ska sättas in för den specifika eleven. Då alla är olika kan olika stödinsatser behövas för att uppnå minst betyget E. Detta för att ta sig vidare till gymnasieskolan. Studien har därför för avsikt att visa på hur arbetet kan se ut för rektor och ett elevhälsoteam med arbetet gällande elever i behov av särskilt stöd

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur elevhälsans praktiska arbete stämmer överens med styrdokument och skollag gällande elever i behov av särskilt stöd. Vidare syftar studien till att undersöka rektorns planer gällande detta arbete.

- Hur ser rektors plan ut, gällande elevhälsans arbete med elever i behov av särskilt stöd?
- Hur arbetar elevhälsan med elever i behov av särskilt stöd utifrån styrdokument och Skollagen?
- Hur utvärderar elevhälsan sin verksamhet med elever i behov av särskilt stöd för att vidareutveckla verksamheten?
- Vad är studie- och yrkesvägledarens roll i arbetet med elever i behov av särskilt stöd?

1.2 Avgränsningar

Arbetet har för avsikt att enbart studera hur det ser ut på organisatorisk nivå gällande arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Anledningen till detta var tidsaspekten som var begränsad till tio veckor. Att undersöka på organisatorisk nivå ansågs även vara mer etiskt än att studera elever på individnivå som är i behov av särskilt stöd. Vidare valdes avgränsningen till att endast undersöka en skolas arbete då flera skolor hade blivit för omfattande i relation till studien.

1.3 Begreppsförklaringar

1.3.1 Elever i behov av särskilt stöd

Elever i behov av särskilt stöd utgår i detta arbete från Teveborgs (2001) begreppsförklaring att elever som av olika anledningar riskerar att inte uppnå måluppfyllelsen som krävs för minst betyget E är i behov av särskilt stöd. För att vara en elev i behov av särskilt stöd ska du även ha ett åtgärdsprogram (Skolverket, 2018b).

1.3.2 Elevhälsoteam

Elevhälsoteam i detta arbete syftar till de professioner som enligt Skolverket skall finnas att tillgå i grundskolans elevhälsa. Dessa professioner är Skolläkare, skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och specialpedagog (Skolverket, 2016b). Till definitionen har även studie- och yrkesvägledare adderats då denne person satt med i elevhälsan på skolan som undersökningen gjordes på.

1.3.3 Empowerment

Detta är ett centralt begrepp inom den konstruktivistiska teorin. Empowerment innebär att en yrkesverksam arbetar med att stärka sin klient. Detta görs genom ett arbetssätt som får klienten att få känslan av att ha kontroll över sitt liv eller en viss situation (Peavy, 1998).

2. Litteraturgenomgång

Arbetets litteraturgenomgång har delats in i del I och del II. Den första delen syftar till att förklara vad skollagen, allmänna råd och Skolverket säger om skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Det är viktigt att veta vad dokumenten säger för att veta vad en skola har att förhålla sig till. Del II syftar till att lyfta annan litteratur och tidigare forskning kring ämnet. Detta upplägg har valts för att tydliggöra för läsaren och hålla isär vad styrdokument och litteratur säger.

2.1 Del I – Styrdokument

2.1.1 Särskilt stöd i skolan

För att först förstå vad särskilt stöd är måste vi skilja på särskilt stöd och extra anpassning. Extra anpassning kan vara något som är temporärt en kortare period för att underlätta för en elev. Det behövs inte fattas något formellt beslut för att göra detta, exempel på extra anpassning kan vara ett särskilt schema över dagen. Särskilt stöd däremot är något som pågår under en längre tid, är mer omfattande och något som inte går att göra inom ramen för den ordinarie undervisningen (Skolverket, 2018b).

Olika exempel på särskilt stöd:

- regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne, till exempel undervisning av en speciallärare under en längre tid
- placering i en särskild undervisningsgrupp
- enskild undervisning
- anpassad studiegång, vilket innebär avvikelser från timplanen och de ämnen och mål som gäller för utbildningen, exempelvis att ett ämne eller delar av ett eller flera ämnen tas bort. (Skolverket, 2018b)

Alla elever som går i skolan i Sverige har rätt att få ledning och stimulans under skoltiden. Då alla elever fungerar på olika sätt kan det förekomma att extra anpassning eller någon form av särskilt stöd kan komma att krävas för att eleven ska klara skolgången och uppnå minst betyget E. Det är inget krav på att ha en diagnos för att ha rätt till extra anpassning eller särskilt stöd. En elev med funktionsnedsättning är heller inte per automatik i behov av särskilt stöd (Skolverket, 2015a). Om eleven är i behov av stöd är skolan skyldig att ge detta. En förfrågan om att få särskilt stöd kan komma både på skolans, alternativt eleven och hemmets begäran (Skolverket, 2018b) men det är alltid rektor som har sista ordet huruvida särskilt stöd ska bli berättigat eller ej (Skolverket, 2014). Det går inte att säga exakt hur länge en stödinsats ska pågå, Skolverkets allmänna råd beskriver det följande:

Det är inte möjligt att ange någon tidsgräns för hur länge extra anpassningar ska ges innan en anmälan till rektorn görs om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Tidpunkten för detta måste avgöras i varje enskilt fall. (Skolverket, 2014. s.13)

Om en elev ska få särskilt stöd måste en utredning göras på beslut av rektor. Detta är något som enligt lagen ska ske så fort som möjligt enligt följande:

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (Skollag 2010:800, Kapitel 3, 8 §)

Denna utredning sker oftast av en individ ur skolans elevhälsa och det är upp till rektor att utse vem. I en utredning kring särskilt stöd är det viktigt att personen som utför denna har specialpedagogisk kompetens. För en mer grundlig utredning är det viktigt att involvera fler delar av elevhälsan för att få en större helhetsbild av situationen. Exempel på dessa professioner kan vara skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog eller kurator. Dessa kopplas också in för medicinska, psykologiska och psykosociala insatser (Skolverket, 2014).

2.1.2 Åtgärdsprogram

Om det visar sig att eleven är i behov av särskilt stöd ska då ett åtgärdsprogram upprättas. Ett åtgärdsprogram är dokumentet som beskriver det särskilda stödet en elev ska få. Det ska inte framgå om eleven har någon diagnos utan enbart vilka insatser som ska göras för att underlätta för eleven (Skolverket, 2018b). Skollagen säger följande:

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. (Skollag; 2010:800, Kapitel 3, 9 §)

En elev ska endast få ett åtgärdsprogram som syftar till att hjälpa eleven att nå de kriterier som krävs för lägst betyget E, detta gäller även om en elev inte uppfyller kriterierna för lägst E i flera ämnen (Skolverket, 2014).

Det är upp till rektor att se till att alla elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd som behövs från skolans personal. Är det så att detta inte kan tillgodoses är det även rektors ansvar att strukturera om och prioritera om personalens arbete så att elevernas behov av särskilt stöd kan tillgodoses. Om beslut fattas att en elev i behov av särskilt stöd behöver enskild undervisning, undervisning i annan grupp än den klass eleven tillhör eller om beslut om anpassad studiegång tas upp är det upp till rektor att se till att dessa åtgärder inte fortlöper längre än nödvändigt. När en elev anses vara färdig med sitt åtgärdsprogram och därmed inte är i behov av särskilt stöd längre är det rektor som beslutar om att upphäva åtgärdsprogrammet (Skolverket 2014).

2.1.3 Elevhälsans arbete

För elevhälsans insatser i grundskolan ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (Skolverket, 2016b).

Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande och elevens utveckling mot målet ska stödjas. Utöver det hälsofrämjande och förebyggande arbetet har elevhälsan också ansvar över ett åtgärdande arbete kring skolans elever (Skollagen, 2010:800, Kapitel 2, 25 §).

Det går att utläsa att skolan har skyldighet att ha vissa typer av insatser, men inte i vilken utsträckning då det är svårt att kräva av en mindre skola att ha tillgång till all personal hela tiden (Skolverket, 2011). Det är huvudmannen som avgör hur mycket personal skolan ska ha och vilka professioner som ska prioriteras. Men den personal som finns på skolan ska ha den utbildning som krävs för att tillgodose elevernas behov. Därför kan det se olika ut från skola till skola vilka professioner ur elevhälsan som har högst prioritet.

Nedan kommer ett utdrag från Skolverkets föreskrifter, allmänna råd (SKOLFS) för grundskolan, 2.8 Rektors ansvar:

...undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver... (SKOLFS 2010:37)

2.1.4 Utvärdering

Det är upp till respektive skola att hitta en lämplig rutin för hur utvärdering kring elever i behov utav särskilt stöd och åtgärdsprogram ska gå till. Det är viktigt att säkerhetsställa att skolans åtgärder fungerar i praktiken (Skolverket, 2018b). Skollagen beskriver arbetet med utvärderingen följande:

Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (Skollag; 2010:800, Kapitel 3, 9 §)

Att utvärderingar och arbetet med åtgärdsprogram följs upp är rektors ansvar, eller den som fått i uppdrag av rektor att samordna arbetet att följa upp åtgärdsprogrammet. Det betyder dels följa upp hur arbetet efterlevs men också följa upp regelbundet med eleven. Det är den person som är ansvarig för åtgärden som ska se till att den efterföljs. Vid en planerad tidpunkt ska sedan skolan göra en utvärdering av åtgärdsprogrammet. Detta är något som inte är reglerat i skollagen hur det ska gå till, men vårdnadshavare bör ges en möjlighet att delta (Skolverket, 2014).

Utöver utvärderingen av åtgärdsprogram ska elevhälsans egna arbete utvärderas. Detta ska ske för att kunna säkra kvalitén inom denna del av skolans arbete. Detta ska ske med jämna mellanrum och det är upp till huvudmannen att följa upp och utvärdera området. En anledning till detta är för att förebygga och främja så att elever i mindre utsträckning får behov av särskilt stöd (Skolverket, 2015c).

2.1.5 Studie- och yrkesvägledarens uppgift

Skollagen (2010:800, kapitel 2, 29 §) säger att varje elev som går i skolan, förutom förskolan och förskoleklass, ska ha tillgång till personal med den typ av kompetens som kan tillgodose elevens behov av studie och yrkesvägledning. Syftet är sen att genom studie- och yrkesvägledning ge alla elever de förutsättningar som krävs för att hantera frågor som rör val av framtida yrken (Skolverket, 2013). Det är rektors ansvar att tillgodose detta för respektive skola.

Utdrag ur SKOLFS för grundskolan, 2.8 Rektors ansvar:

...den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning...
(SKOLFS 2010:37)

Den studie- och yrkesorienterande verksamheten måste utvärderas med jämna mellanrum för att säkra och utveckla kvalitén. Det är upp till skolans enhetschef hur detta ska gå till (Skolverket, 2015c).

2.1.6 Summering del I

En elev i behov av särskilt stöd kan vara vem som helst och insatsen är något som sker utöver den ordinarie undervisningen för att eleven ska uppnå minst betyget E. För att få särskilt stöd måste en utredning från skolans sida ske och sedan upprättas ett åtgärdsprogram. Det är rektors ansvar att se till att detta görs.

Elevhälsan ska arbeta hälsofrämjande och varje skola har skyldighet att ha insatser för att täcka elevernas behov. Det är upp till huvudmannen att prioritera i hur stor utsträckning varje profession i elevhälsan och studie- och yrkesvägledare ska finnas tillgängliga på skolan samt att de tillgodoser elever i behov av särskilt stöds behov.

Det är sedan upp till varje skola att bestämma hur arbetet med utvärderingen ska gå till både gällande åtgärdsprogram men också elevhälsans och studie- och yrkesvägledarens arbete. Detta görs för att säkerställa kvalitén i insatserna och det egna arbetet.

2.2 Del II - Litteratur

2.2.1 Elever i behov av särskilt stöd

En betydande andel elever når idag inte målen för sin utbildning i grundskolan. Statistik från Skolverket visar på att andelen elever som kan söka sig vidare från grundskolan till gymnasiet har med åren minskat. Då färre elever kan söka sig vidare till gymnasiet blir det även fler som är i behov av särskilt stöd då de inte uppnår målen för minst betyget E (Österlind, 2011). Alla elever som går i skolan kan vara i behov av särskilt stöd och detta arbete kan anses vara den viktigaste uppgiften för en skola. Detta då en av skolans uppgifter är att göra en likvärdig skola för alla (Nilholm, 2008). I en rapport av Skolinspektionen (2015) lyfts det att en av de åtgärdande arbetsuppgifter elevhälsan har består av insatser för elever i behov av särskilt stöd. Vidare menar rapporten på att vanligt förekommande är de elever med inlärningssvårigheter, olika funktionsnedsättningar, sjukdomar eller andra omständigheter som försvårar inläringen. Skolverket (2016a) skriver i ett pressmeddelande att hälften av rektorerna, specialpedagogerna och speciallärarna som deltog i en undersökning uppger att en medicinsk diagnos har betydelse om en elev ska få särskilt stöd eller inte. Det får inte ställas något krav på att elever ska ha diagnos, vilket alltså görs trots att det inte är tillåtet. Den vanligaste motiveringen till detta är att det är brist på specialpedagogisk arbetskraft och att de eleverna med dokumenterade diagnoser därför prioriteras.

Enligt Teveborg (2001) är det rektors ansvar att se till att skolan och dess personal arbetar för att varje elev ska uppnå de kriterier som krävs för lägst godkänt betyg i samtliga ämnen. För att det ska ske måste rektor sätta upp och inrätta en arbetsplan över hur arbetet på skolan ska se ut, en plan över hur arbetet kring den individuella studieplanen ska se ut för de elever som är i behov av särskilt stöd. Viktigt är att rektor har utarbetat tydliga rutiner kring det arbete som ska göras när elever anses vara i behov av särskilt stöd så att all personal vet vad som ska göras i arbetet. Rektor ansvarar även över den utvärdering som ska ske kopplat till den arbetsplan som inrättats. Arbetet med elever i behov av särskilt stöd lyfts i elevhälsan där olika professioner sitter med, men det är i slutändan rektor som ansvarar över den verksamhet som elevhälsoteamet bedriver och därmed det arbete som skolan gör för elever i behov av särskilt stöd.

Det finns olika orsaker till att ett åtgärdsprogram kan komma att behöva utarbetas. Det kan behandla både ett stöd gentemot eleven, men det kan också vara en anpassning utformad i relation till en mindre grupp eller för en hel grupp (Hallberg, Vegfors & Hendar, 2008).

2.2.2 Elevhälsan

Utöver att jobba hälsofrämjande, förebyggande och med olika elevutredningar kan de olika professionernas arbetsuppgifter se olika ut på olika skolor.

En stor del av skolsköterskans uppgift är att utföra hälsokontroller och vaccinationer. En skolsköterska arbetar också med hälsofrämjande insatser som gäller både psykisk och

fysisk hälsa. Skolsköterskan kan inom elevhälsan förmedla budskap från elever utan att tala om vem eller vilka det rör för att främja exempelvis miljön i klassrummet (Ollmark, 2014a). Arnesdotter, Olander och Ragneskog (2008) menar på att en viktig del av skolsköterskans arbete är hälsosamtalen. Vidare beskrivs det hur viktigt det är för skolsköterskan att skapa en kommunikativ miljö och anpassa sig efter eleven och hans situation för att skapa en god relation.

En skolkurator är en annan profession i elevhälsoteamet och arbetar i stort med ohälsa i vardagen. Exakt vad en kurator gör på skolan ser olika ut från plats till plats. Ofta har kurator hand om skolans kontakt med andra eventuella myndigheter och vårdinsatser utöver elev och föräldrakontakt. Det gäller att fånga upp eleverna tidigt och se till att de får rätt stöd oavsett anledning till problemområdet (Ollmark, 2014b). En kurator kan jobba med att stärka hoppet hos eleven. De bör jobba för att stärka självkänsla och självförtroendet vilket leder till ökat hopp. Ett samtal ska fokusera på skola samt fritidsaktiviteter och ska hjälpa eleven till en meningsfull vardag (Ek, Eriksson & Schnelzer, 2015). Kurator är en väg till att komma i kontakt med elevhälsan. Ärenden hamnar ofta där innan det går vidare till skolpsykolog eller specialpedagog (Ollmark, 2014b). Skolpsykologen har ett större organisatoriskt uppdrag med att hjälpa skolan med problem samt ge möjligheter ur elevens perspektiv. Jobbet handlar i många fall om att tolka, förtydliga och kunna förklara situationer och problem ur de olika perspektiven (Ollmark, 2014c).

Enligt Ollmark (2014d) är det specialpedagogens uppgift att skriva pedagogiska utredningar samt åtgärdsprogram till de elever som anses vara i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram som sedan skrivits ska följas upp och utvärderas. Oftast är det specialpedagogen som gör utredning av eleven som antas behöva särskilt stöd men även andra professioner ur elevhälsan kan behöva göra utredningar. Nisser (2014) skriver om hur specialpedagogens roll inom grundskolan bland annat handlar om att arbeta med de elever i skolan som är i behov av särskilt stöd samt att följa upp skolans arbete för att säkerställa att det arbete som behövs görs kring eleverna verkligen görs. Ytterligare en arbetsuppgift specialpedagogerna har är att arbeta på ett utvecklande vis kring den lärandemiljö som är i skolan samt att finnas tillgänglig för all skolpersonal i deras utvecklingsarbete. Därmed lyfter Nisser (2014) hur specialpedagogerna arbetar på ett förebyggande vis medans specialläraren arbetar "här och nu". Specialpedagogen har en mer organisatorisk roll i skolan och dess arbete med elever i behov av särskilt stöd medans det är speciallärarens roll att jobba på en individnivå med de elever som är i behov av särskilt stöd. Vad de båda professionerna däremot ska arbeta med är att motverka den segregering som kan uppstå om elever sätts in i enskild undervisning eller om det sätts ihop mindre klasser där endast elever i behov av särskilt stöd ingår över en tid. De ska båda alltså jobba för en inkludering av att elever i behov av särskilt stöd får sin undervisning i klassrummet.

Det går att ge elever särskilt stöd på många olika sätt. Det går att göra i klassrummet men också utanför klassrummet. Om en elev har flyttats från sin ordinarie klass kan det vara för att få en bättre lösning för eleven alternativt en bättre lösning för gruppen. Skolan behöver använda övriga individer i skolans miljö som ett verktyg kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd (Hallberg, Vegfors & Hendar, 2008). En studie från Skolinspektionen (2014) visar på att många huvudmän vill minska antalet elever i särskild undervisningsgrupp. De menar på att undervisningsformen blir exkluderande och att det missgynnar eleven i det långa loppet att gå i en särskild grupp. Det stämmer överens med att ha en inkluderande skola där skollagen beskriver det som att elever i behov av särskilt stöd i största utsträckning ska få ha sin undervisning i den ordinarie klassen. Nilsson (2014) beskriver det också som att särskilt stöd i första hand ska ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Forskarna menar på att en nivågruppering försvårar för eleven att förbättra sina resultat inom ämnet samt att det har betydelse för kompisrelationer (Nilsson, 2014). En undersökning gjord av Nilholm (2008) visar på att det inte går att se någon skillnad mellan olika kommuner med olika politiskt styre huruvida de jobbar med inkludering eller exkludering med elever i behov av särskilt stöd. I Skolverkets (2016a) rapport framgår det att två av tre kommuner aktivt försöker minska användningen av särskilda undervisningsgrupper och istället låta dessa elever gå i ordinarie klass. De skriver vidare:

Skolan strävar efter att arbeta inkluderande. Men om det mest blir en rumslig integrering och inte en pedagogisk och social inkludering kan det snarare göra att eleven blir mindre delaktig och lär sig mindre. (Sophie Casson Lindbäck i Skolverket 2016a)

Nilholm (2006) menar att skolan tidigare arbetade på ett sätt där elever i behov av särskilt stöd fick anpassa sig till klassen och den undervisning som gavs till klassen som helhet. Idag ser det istället ut som så att skolans klasser ska anpassa sig och undervisningen utefter de elever som är i behov av särskilt stöd.

Sundqvist och Lönnqvist (2016) skriver om att de skolor som lyckas bäst med inkludering är de där samarbetet mellan lärare och ansvarig för specialpedagogiskt stöd fungerar som bäst. Detta kan ske genom att personen med specialpedagogiska kunskaper går in och ger lärare stöd genom samundervisning istället för att plocka ut elever ur klassen. Detta resulterar i ett inkluderande arbetssätt och tätt samarbete.

Enligt Grosin (2002) följer de skolor som är mest framgångsrika ett mönster där de bland annat arbetar på ett individcentrerat vis kring varje elev och att hänsyn därmed tas kring vart eleven ligger till kunskapsmässigt och att undervisningen därmed anpassas efter klassen. Det är också av vikt för dessa skolor att med jämna mellanrum utvärdera hur eleverna ligger till kunskapsmässigt för att se hur det går för dem.

2.2.3 Utvärdering

Det kan vara lätt att blanda ihop olika aktiviteter inom skolan. Det är därför viktigt att avgränsa olika insatser när vi pratar om utvärdering. Utvärdering är bra att avgränsa mot närbesläktade aktiviteter som uppföljning, tillsyn och utveckling. Utvärdering blir det när skolan granskar och värderar de särskilt utvalda delar gentemot de överenskomna kriterierna (Hedenquist, 1999). Målet med utvärdering är att få fram en bedömning som sedan ska vara underlag för framtida beslut kring hur det ska fortsätta (Kylén, 2008).

Hallberg, Vegfors och Hendar (2008) menar på att det är viktigt att fastställa hur ofta en uppföljning ska göras gällande elever i behov av särskilt stöd och att det ska bestämmas gemensamt av alla inblandade. Det är vanligt att dessa uppföljningar hamnar i samband med utvecklingssamtal men rekommenderas utifrån deras erfarenheter att göras ännu oftare, men det kan variera utifrån fall till fall.

Kylén (2008) anser att för att en verksamhet eller organisation ska fungera krävs det att fyra samverkande faktorer fungerar. Dessa faktorer är ansvar, arbetsmetoder, människor och mål. Det är dessa fyra faktorer som ska utvärderas kontinuerligt för att en organisation och dess arbete ska utvecklas.

2.2.4 Studie- och yrkesvägledning

Det finns ett växande behov av att hjälpa människor i övergångar mellan utbildning och arbetsmarknad. Vägledning ska kunna tillgodogöra information kritiskt som sker kring de olika utbildningar som finns (Skolverket, 2016c). Studie- och yrkesvägledning har under en tid förändrats från att innan ha varit samhällscentrerad där studie- och yrkesvägledningen fokuserade på vad samhället då var i behov utav och matchade sedan in individer så att behovet kunde tillgodoses. Numera är studie- och yrkesvägledning individcentrerad vilket betyder att vägledaren utgår från varje enskild individ och dennes behov. Vidare syftar den individcentrerade och numera dominerande studie- och yrkesvägledningen i grundskolan till att vidga elevernas perspektiv kring alla de möjligheter som finns. Huvudfokus ligger alltså på att utgå från individen och vad denne vill och känner är möjligt. En annan förändring som skett för studie- och yrkesvägledningen är att den gått från att vara en punktinsats, alltså en engångsföreteelse, till att nu vara en mer genomgående insats genom stora delar av elevens skolgång (Lovén, 2000).

2.2.5 Summering del II

Rektor ansvarar över att skolans elevhälsoteam har en arbetsplan att följa i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd. De som sitter med i elevhälsoteamet besitter olika kompetenser och kan därmed hjälpa dessa elever på olika sätt utifrån sin profession. Men vad alla professionerna har gemensamt är att de bör ha ett individcentrerat arbetssätt kring dessa elever. De elever som är i behov av särskilt stöd ska i första hand få hjälp i klassrummet, skulle det inte fungera kan dessa elever sättas in i bland annat mindre undervisningsgrupper. Dock ska detta ske med försiktighet då det blir en exkludering för

dessa elever som kan påverka dem negativt (Nilsson, 2014). Det är viktigt att utvärdera kontinuerligt för att säkerställa kvalitén i arbetet med åtgärdsprogram men också elevhälsan egna arbete.

2.3 Konstruktivistisk teori

Arbetet kommer analyseras utifrån den konstruktivistiska teorin. Enligt Peavy (1998) grenar den konstruktivistiska teorin ut i flera olika discipliner som t.ex. pedagogik, vägledning och psykologi. Utöver de olika grenar av discipliner som finns inom teorin brukar den även delas in i två kategorier. Dessa kategorier är kritisk konstruktivism samt radikal konstruktivism. Den kritiska konstruktivismen menar att människor konstruerar en egen verklighet och därmed sin sanning med hjälp av omvärlden vi lever i. Det sker alltså ett samspel mellan individ och omgivning i skapandet av sin egen sanning. Den påverkan som omgivningen främst har på en individ menar den kritiska konstruktivismen är att öppna upp för möjligheter alternativt begränsa möjligheter i individens liv. På andra sidan står den radikala konstruktivismen och menar att omvärlden inte samverkar med individen. Denna kategori av konstruktivism menar istället att en person endast konstruerar sig själv och att individens verklighet och sanning endast skapas genom individen själv.

Då skolan är en miljö där varje enskild elev samverkar med sitt inre- sig själv, med andra människor- elever och personal samt sin unika skolsituation togs valet att utgå från den kritiska konstruktivismen som utgår från samspelet mellan individ och omvärld. Det kan ses som en fördel då samspelet mellan elev och elevhälsoteam eller elev och åtgärdsprogram är en stor del för de elever som är i behov av särskilt stöd.

Peavy (1998) menar vidare att en yrkesverksam person som arbetar utifrån konstruktivistisk teori utgår från att varje individ har sin egen sanning och verklighet, det finns alltså ingen absolut sanning som gäller för alla. Människan uppfattar saker och ting olika och processar det på olika vis för att sedan ha sin personliga synvinkel och sanningsbild av det hela. Därmed är det viktigt att sätta sig in i och förstå den verklighet som alla personer lever i. Vanligast förekommande är att luta sig mot den kritiska konstruktivismen och utgå från att klienten har skapat sin sanning genom ett samspel mellan sig själv och omgivningen. Den yrkesverkamma bör även arbeta på ett sätt där klientens helhetsbild av livet lyfts fram för att få en heltäckande bild av personen.

Personer som arbetar utifrån den konstruktivistiska teorin kan genom empowerment öka klientens självkänsla, tilltro till sig själv samt att få klienten att känna kontroll över sig själv och sitt liv. Det är även viktigt att den yrkesverkamma och dennes klient jobbar ihop som ett team och kommunicerar med varandra. Kreativitet är en viktig del i det konstruktivistiska arbetet. Då varje individ är unik och utgår från sin egen verklighet går det inte att jobba på exakt samma sätt med alla klienter. Därför måste den yrkesverkamma jobba på ett kreativt vis där lösningar på problem kan se olika ut från person till person. Detta då den konstruktivistiska teorin menar på att den

yrkesverksamma ska arbeta på ett individcentrerat vis och alltid utgå från klienten. Flera klienter kan stå inför liknande problem men uppleva det olika och behöver därmed olika verktyg för att ta sig an problemet. Teorin trycker också på vikten av att den yrkesverksamma ska utgå från att det inte är klienten som är problemet utan att det är problemet i sig som är bekymret och ska motverkas. Då den konstruktivistiska teorin fokuserar på helhetsbilden av klientens liv strävar den yrkesverksamma efter att undersöka klientens levnadsrum. Detta begrepp i teorin syftar till att synliggöra fyra omfattande aspekter av livet. Dessa är relationer, skola eller arbete, värderingar samt hälsa. För att den yrkesverksamma verkligen ska förstå sin klient är det viktigt att alla dessa aspekter av livet undersöks (Peavy, 1998).

Denna teori har funnits som bas när analysen av det insamlade materialet gjorts. Då studien syftar till att undersöka elevhälsans praktiska arbete med elever i behov av särskilt stöd är teorin relevant då den utgår från individen.

3. Metod

3.1 Datainsamling

3.1.1 Procedur

Data har samlats in genom kvalitativa intervjuer. Metoden lämpar sig väl när syftet är att få en djup förståelse kring informantens åsikter och erfarenheter (Denscombe, 2016). Intervjuerna som genomförts har varit semistrukturerade och en rad frågor hade förberetts som sedan följdes upp med följdfrågor för att få ytterligare information kring området (Denscombe, 2016). Då studien gjorts med semistrukturerade intervjuer har en större förståelse uppnåtts för hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd fungerar på den specifika skolan studien berör. En nackdel med semistrukturerade intervjuer är att de kan vara tidskrävande då mycket kan komma upp under intervjun (Kvale & Brinkmann, 2014). Fördelarna ansågs dock väga tyngre än nackdelen.

En typisk semistrukturerad intervju är mellan en informant och en intervjuare. Detta för att ha färre röster att fokusera på vid transkriberingen (Denscombe, 2016). Under studien blev rektor samt professionerna inom elevhälsan intervjuade, totalt fem intervjuer. Dessa gjordes vid fem olika tillfällen för att kunna ha fokus på en person i taget. Till skillnad från vad Denscombe (2016) uppger vara den mest förekommande konstellationen av semistrukturerade intervjuer har två intervjuare varit delaktiga. Detta för att båda två skulle kunna ställa följdfrågor samt ta del av all information som kommer fram under intervjun- där och då.

Intervjuernas ljud har spelats in med hjälp av en mobiltelefon av modell Samsung galaxy S6 och appen Voice Recorder. Detta för att kunna lyssna, transkribera och få en djupare förståelse och göra en nyanserad analys av materialet i efterhand. Intervjuerna skedde på respektive informants kontor på skolan där intervjupersonerna är verksamma.

Innan intervjuerna gjordes ett pilottest på den preliminära intervjuguiden med färdigställda frågor på två kurskamrater. Detta för att upptäcka eventuella brister och oklarheter som frågorna kunde medföra (Denscombe, 2016). Detta bidrog till att guiden reviderades, dels genom att frågor omformulerades och att frågor lades till för en tydligare struktur (Bilaga 1 & 2).

3.1.2 Urval

De som ingick i studien var personer med olika professioner från elevhälsan på en och samma grundskola i Västerbotten. Professionerna var rektor, kurator, skolsköterska, specialpedagog och studie- och yrkesvägledare. Att intervjupersonerna skulle vara verksamma vid samma skola var ett krav för att kunna se hur en specifik arbetsplats arbetar med elever i behov av särskilt stöd. Urvalet begränsades till dessa fem professioner då det är dem som är mest aktiva i skolans elevhälsoteam. Det fanns även en skolpsykolog kopplad till skolans elevhälsa, men denna personen valde att inte delta. Fem informanter blev lämplig storlek och Trost (2012) menar på att materialet vid kvalitativa studier inte ska bli för stort. Kvaliteten ska prioriteras först, tillsammans med de etiska aspekterna. Den utvalda skolan var tänkt att representera studiens population som var kommunala grundskolor i Västerbotten.

3.1.3 Metoddiskussion

Stor vikt har lagts vid inläsning av kvalitativ intervjumetod samt skollagen, styrdokument och tidigare forskning kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd för att få en bred grund att stå på inför intervjuerna. Inläsningen prioriterades högt då kvalitén av insamlandet av materialet har styrts utifrån detta (Kvale & Brinkmann, 2014).

Det finns både för- och nackdelar med att vara två intervjuare och en informant vid intervjuerna. Det som kan bli en nackdel är om ett maktövertag uppfattas av informanten. Detta skulle kunna resultera i att informanten känner sig obekvämt och väljer att inte delge all den information som hen egentligen vet (Trost, 2011). Intervjuerna har hållit en lätt ton för att undvika den makthierarki som skulle kunna uppstå. Under några intervjuer valde informanterna att passa på vissa frågor. Tolkningen av detta är dock inte att det var på grund av obehag från en makthierarki utan för att informanterna uppriktigt inte kunde besvara frågan. Detta bortfall anses inte som störande för studiens resultat då frågorna som inte besvarades av vissa istället kunde besvaras av andra professioner. Exempel på detta var "Hur ofta utvärderar ni ert arbete med elever i behov av särskilt stöd?". Då detta var en fråga baserad på fakta ansågs det inte ha någon större betydelse för resultatet. Fastän kritiska aspekter till två intervjuare lyfts har studien genomförts på detta sätt då fördelarna ansågs väga tyngre än nackdelarna. Det positiva med att ha varit två som intervjuar är att tillsammans kunnat ställa följdfrågor vilket i sin tur ökat chansen till att det insamlade materialet blivit bredare och djupare (Trost, 2011). En annan positiv aspekt är att båda har hört informantens svar och tillsammans fått en djupare förståelse för informationen som uppgetts under intervjutillfället.

Uppmärksamhet bör riktas på en studies reliabilitet och validitet för att veta hur tillförlitlig och trovärdig den är. Att fastställa huruvida denna studies genomförande var konsekvent är problematiskt då omfattningen är förhållandevis liten. Reliabiliteten, som är måttet på tillförlitligheten av mätningarna är måttlig då en semistrukturerad intervjuguide användes (Thurén, 2012). Därmed ställdes samma frågor överlag till informanterna men med enskilda skillnader i form av följdfrågor.

Validiteten i en studie har för avsikt att påvisa att det som skulle undersökas verkligen blivit undersökt (Thurén, 2012). För att förstå validiteten fullt ut måste det externa skiljas från det interna. Studien som har gjorts är enbart gjord på en skola och därför är det svårt att påvisa att resultatet går att generalisera, därav är den externa validiteten låg. Däremot om undersökningen hade gjorts på samma skola igen hade resultatet sannolikt påvisat samma sak, därav är den interna validiteten hög (Cohen, Manion & Morrison, 2011).

Fastän reliabiliteten och den externa validiteten är låg kan studiens resultat ligga som grund för framtida vidare studier och jämföras med andra resultat från liknande studier.

3.1.4 Bearbetning och analys av material

Bearbetning av kvalitativa intervjuer sker i tre olika steg. Först har data samlats in via intervjuer, sedan har det insamlade materialet transkriberats för att slutligen analyseras. Analysen bygger sedan på transkriberingen tillsammans med det som uppfattades på plats och finns kvar i minnet (Trost, 2011). Dessa tre steg har följts i denna studie genom att transkribering gjordes efter var och en av intervjuerna för att sedan användas som grund i den analys som sedan kom att göras. Johansson (2012) skriver om hur analysen av det insamlade materialet bygger på att dela upp materialet i flera mindre delar för att sedan söka sammanhang och se vad som binder materialet samman. För att göra denna typ av analys bestämdes vilken analysmetod som skulle användas på förhand. Innan bearbetning av materialet lades vikt vid vad som letades efter och vad som förväntades komma fram ur materialet. Om intervjun skulle analyseras som en helhet eller flera olika delar och vilka delar av materialet som skulle tolkas. Dessa frågor blev besvarade innan analysen påbörjades för att få ut så mycket som möjligt av det insamlade materialet. Vad som också var med inom analysen var de teoretiska analysramar som valts att utgå från för att tolka materialet. Det skedde därmed en samverkan mellan teoretisk utgångspunkt och den analys som gjordes av materialet.

Narrativ analysmetod grenar ut sig i olika underkategorier och studien syftar till att använda den tematiska analysmetoden som är en av dessa grenar för att analysera det insamlade materialet. Den narrativa tematiska analysmetoden grundar sig på att materialet som samlats in sorteras utifrån olika teman som kommer fram under intervjun. Dessa teman visar på och lyfter vissa specifika delar av det insamlade materialet samtidigt som det analyseras utifrån de teman som valts ut. Den tematiska analysmetoden kan vara antingen deduktiv eller induktiv. Den deduktiva metoden grundar sig i att på förhand ha

bestämt teman som ska analyseras. Induktiv metod låter å andra sidan det insamlade materialet styra riktning av teman som ska analyseras (Braun & Clarke, 2006). Studien har för avsikt att vara induktiv och har låtit det insamlade materialet styra studiens teman. För att få en rättvis och tydlig bild över det insamlade materialet har transkriberingen av intervjuerna gjorts korrekt och en fullständig översättning av allt som sagts. Detta för att minimera feltolkningar som kan göras om inte transkriberingen gjorts noggrant utefter allt som sagts. Studien skulle kunnat gå miste om viktiga delar eller aspekter om transkriberingen inte utförs ordgrant (Braun & Clarke, 2006).

Analysen har gjorts utifrån den konstruktivistiska teorin. Vissa begrepp ur teorin har lyfts som exempelvis empowerment och individens levnadsrum. Dessa har applicerats på resultaten som framkommit ur intervjuerna för att få en djupare förståelse kring deras berättelser. Professionernas arbete har därmed tolkats utifrån den konstruktivistiska teorin.

3.1.5 Etiskt förhållningssätt

Enligt Denscombe (2016) finns tre olika principer att förhålla sig till för ett etiskt förhållningssätt när material samlas in. För det första ska deltagarnas intressen skyddas. Det betyder att de som deltagit i forskningen inte ska ha det sämre ställt efter sitt deltagande. Detta gjordes genom att skolans namn är anonymt och kodas med "grundskola i Västerbotten", samt att de informanter som ställt upp på intervju är anonyma och kodas med den profession hen har i skolans elevhälsoteam. För det andra ska deltagarna ges informerat samtycke. Informerat samtycke innebär att deltagandet är frivilligt och att tillräcklig information ska ges på förhand för att personen i fråga ska kunna ta ställning till sitt deltagande vilket gjorts genom ett informationsbrev (Bilaga 3). Detta informationsbrev skickades ut till alla informanter som e-post och de fick sedan ta ställning till sitt medverkande i studien. Informationsbrevet tog bland annat upp att deltagandet var frivilligt och gav en kortare bakgrund till det studien syftar att undersöka. Detta gick även igenom muntligt innan intervjuerna började. Den tredje principen menar på att undvika falska förespeglingar och oriktiga framställningar. Det innebär att vara opartisk och ärlig då syftet är att samla in material och inget annat (Denscombe, 2016). Falska förespeglingar och oriktiga sanningar undveks genom att det utöver det informationsbrev som skickades ut inte lades till något som ska ha kunnat förvirra eller framställa studien på annat vis än det som framgick. Även genom att ställa öppna frågor och inte lägga någon värdering eller ta ställning kring de svar som framkom undveks oriktiga sanningar. Frågorna som ställts har enbart varit sakliga kring intervjupersonernas yrkesprofession och personliga frågor har därmed undvikits. Kvale och Brinkmann (2014) menar att det är viktigt att få underskrift på det samtycke som informanten ger vid intervjutillfället, därav fick varje informant signera det informationsbrev de tagit del av inför deras medverkan i studien.

4. Resultat och analys

Inför studien valdes den tematiska analysmetoden som innebär att intervjuerna har delats in i mindre delar i olika teman. Dessa teman har framkommit under intervjuerna och i efterhand då bearbetning av materialet gjorts. Teman som har uppkommit är; ett individcentrerat arbetssätt mot elever i behov av särskilt stöd, yrkesskillnader i tolkningen av termen ”elever i behov av särskilt stöd” samt kommunikationen runt arbetsplanen för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Dessa tre teman berörs genomgående i resultatet och analysen där rubrikerna motsvarar forskningsfrågorna. Resultatet analyseras utifrån konstruktivistisk teori då vår förståelse för denna teori var att den fokuserar på individen vilket vi på förhand trodde var ett bra arbetssätt att tillämpa på elever i behov av särskilt stöd. Kopplat till studiens syfte och frågeställningar är teorin relevant att använda då studiens syfte är att undersöka elevhälsans praktiska arbete vilket innefattar bemötandet och arbetet av elever i behov av särskilt stöd. Vidare har andra examensarbeten inom liknande områden använt denna teori (e.g., Dahlin, 2016; Vidmark, 2012) vilket också vägde upp beslutet att använda teorin.

Professionerna i elevhälsan har inga direktiv kring att deras arbetsuppgifter ska vara individcentrerade. Dock arbetar dem på ett sådant vis vilket går att tolka som att dem arbetar på ett konstruktivistiskt sätt.

4.1 Olika sätt att arbeta med elever i behov av särskilt stöd

Då skollagen samt styrdokument ibland är vaga kring professionernas konkreta arbetsuppgifter valdes även att analysera avsnittet utifrån tidigare forskning. Detta för att få mer tyngd i analysen och mer att ställa resultaten mot.

4.1.1 Rektor

Rektor berättar att hen genom lärare, vårdnadshavare eller annan skolpersonal får information om en elev riskerar att inte uppnå målen trots extra anpassningar. Rektor inleder då arbetet för en utredning som sedan avgör om eleven blir beviljad särskilt stöd eller inte. Utredningen som kan leda till särskilt stöd tyder på ett konstruktivistiskt tänk då extra anpassningar görs efter varje elev och hur dennes behov av extra anpassningar ser ut. Vidare utifrån den kritiska konstruktivismen kan elevens inre påverkas utifrån dessa yttre handlingar. Eleven måste samverka utifrån sig själv och sin omgivning i sina val och handlingar utifrån det specifika åtgärdsprogram som just denne får (Peavy, 1998). Åtgärdsprogrammet ska utformas så fort som möjligt. Rektor säger:

Rent krasst så står det i skollagen att det ska ske skyndsamt, vilket betyder samma sak som samma dag om man ska hård-dra det.

När beslut om åtgärdsprogram tagits av rektor ska utredning påbörjas så fort som möjligt enligt skollagen (2010:800 Kapitel 3, 8 §), något som rektor uppger sig göra i den utsträckning som är möjligt. Dock uppger hen att denna utredning kan ta mellan två till

åtta veckor beroende på vad det är för utredning som behöver göras och vad det är för åtgärder som behöver sättas in. I linje med den kritiska konstruktivismen kan det i detta fall ses som att omgivningen begränsar eleven kring dennes möjlighet att få särskilt stöd (Peavy, 1998). Stödet kommer komma, men det kan hända att det sätts in senare än vad som är nödvändigt. Vidare berättar rektor att:

Jag ska ju stå som garant för att eleverna får det som de enligt lag har rätt till, det är min huvuduppgift. Det betyder att jag ska fördela resurser på bästa sätt.

Enligt rektor innebär det att hen ansvarar över skolans resurser som ska fördelas på bästa sätt- alltså att de elever som är i störst behov av särskilt stöd ska få det. Om skolans resurser brister kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd är det rektors ansvar att prioritera om skolpersonalens arbete så att de på ett bättre sätt möter elevernas behov av särskilt stöd. Detta går i linje med det konstruktivistiska tänket att varje elev ska bli bemött utefter sin egna situation samt att elevernas samverkan mellan sig själv och omgivningen inte begränsas av att skolan inte kan ta sig an alla elever som är i behov av särskilt stöd (Peavy, 1998).

4.1.2 Skolsköterska

Skolsköterskan berättar att hens arbetsuppgifter inte kretsar kring att arbeta med just elever som är i behov av särskilt stöd. Arbetsuppgifterna kretsar istället kring alla skolans elever, som t.ex. att ha hälsosamtal vilket stämmer med Arnesdotter, Olander och Ragneskogs (2008) bild av vad en skolsköterska ska göra. Detta tyder på att skolsköterskan arbetar med både elevernas fysiska och psykiska hälsotillstånd vilket även Ollmark (2014a) uppger är en sjuksköterskas arbetsuppgifter. Dock menar skolsköterskan att många av eleverna som kommer självmant till hen är just elever som är i behov av särskilt stöd och att de kommer för att prata av sig. Gällande de anpassningar som skolsköterskan gör i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd sa hen:

Man bemöter dem istället på det stället där man vet att de är just nu.

Det går att urskilja hur skolsköterskan arbetar på ett sätt där varje individs mentala tillstånd bemöts genom bland annat ett tidsperspektiv där hen vill ge varje elev den tid som behövs men också möta dem på deras nivå. Detta stödjer sig i den konstruktivistiska teorin som menar på att den yrkesverksamma ska utgå från varje enskild individ. Skolsköterskan möter eleverna på ett kravlöst sätt där de får prata utifrån sin egen sanning och sitt eget perspektiv (Peavy, 1998).

4.1.3 Kurator

Kurator uppger att hen arbetar med elever i behov av särskilt stöd på ett sätt där samtal med eleverna som av olika anledningar inte uppnår målen och har någon typ av problematik i livet är centralt. Kurator säger:

Jag ska ju utgå från elevens situation i skolan, men oftast rör det sig mycket mer om eleverna.

Utifrån konstruktivismen ska den yrkesverksamma synliggöra individens alla delar i livet. Utifrån kuratorns arbete jobbar hen med att undersöka elevernas olika levnadsrum på just detta sätt för att tillgodose elevernas behov då samtalen syftar till att se hur helheten i elevens liv ser ut och inte bara samtala ur ett skol- eller ämnesrelaterat perspektiv (Peavy, 1998). Kurator berättar vidare:

Men det är ju de som inte når målen på olika sätt i de olika ämnena, det är de som får åtgärdsprogram. Men detta kan vara i kombi med hög frånvaro, problem hemma, ångest, självskadebeteende som jag jobbar med, tillsammans med kollegorna.

Elever med åtgärdsprogram är i behov av särskilt stöd (Skolverket, 2018b) å andra sidan går det att avläsa hur kurator klassar elever i behov av särskilt stöd som dem med åtgärdsprogram samt annan problematik i livet, vilket resulterar i att kuratorn får en fylligare helhetsbild över just elevernas livssituation som går utanför skolans gränser. Kurator synliggör därför alla fyra aspekter i elevernas levnadsrum som en yrkesverksam ska göra enligt den konstruktivistiska teorin (Peavy, 1998).

Vidare berättar kuratorn hur hen arbetar med eleverna dels enskilt men också i helklass. Att jobba i helklass är ett tecken på inkludering av alla elever och detta gjordes i samarbete med skolsystem och specialpedagog just nu. Vad som uppmärksammas är att kurator arbetar på ett sätt där exkludering av vissa enskilda individer motverkas. Arbeta i helklass eller gruppvis i klass kan härledas till Skolinspektionens (2014) mening i att fler skolor vill arbeta inkluderande i klassrummet och få bort det exkluderande i att ta ut elever i behov av särskilt stöd från den ordinarie klassrumsundervisningen.

Kurator som intervjuades önskar mer fortbildning inom bland annat motiverande samtal för att öka sin kompetens kring att höja elevernas självbild vilket stämmer överens med vad Ek, Eriksson och Schnelzer (2015) uppger att kurator bör arbeta med, att kunna stärka elevernas självkänsla och självförtroende. Kuratorn på intervju skolan vill därmed arbeta med empowerment som är ett nyckelbegrepp i konstruktivistisk teori (Peavy, 1998). Detta innebär att hen arbetar med elever med olika sorts problematik i livet samt att vara skolans kontaktperson till olika myndigheter som eleverna kan behöva komma i kontakt med.

4.1.4 Specialpedagog

Specialpedagogen berättar att hens arbete med elever i behov av särskilt stöd handlar om att bidra till att eleverna uppnår de kunskapskrav och mål som krävs för lägst betyget E. Detta stämmer överens med Skolverket (2018b) och Teveborgs (2001) definition av begreppet "elever i behov av särskilt stöd". Hen beskriver att det praktiskt innebär att dels ge extra stöd till eleverna men även att det sker genom ett samarbete med mentorerna när det kommer till deras arbete med extra anpassningar. Detta tyder på en samverkan mellan

dels specialpedagog och mentorer men också på den samverkan som sedan uppstår mellan elev och de åtgärder som sätts in från skolans personal för att öka elevens möjlighet att uppnå minst betyget E (Peavy, 1998). Arbetssättet som beskrivs stämmer väl överens med Sundqvist och Lönnqvist (2016) teori om att skolor som arbetar på detta sätt är de skolor som lyckas bäst. Specialpedagogen arbetar på två olika sätt, dels genom ovanstående, med fler vuxna i klassrummet, men hen säger också:

Eller så gör vi att några stycken få elever får gå ifrån lektionen och får vara i ett annat mindre rum och jobba där med uppgifterna.

Specialpedagogens arbete är därmed både inkluderande och exkluderande beroende på hur varje elevs behov ser ut. Dock skiljer sig litteraturen i det sammanhang där Nisser (2014) uppger att specialpedagogen ska arbeta på ett sätt som motverkar den segregering som uppstår när elever plockas ut från ordinarie klassrumsundervisning en längre period. Å andra sidan berättar specialpedagogen att vissa elever har behov av att sitta och arbeta utanför klassrummet för att uppnå de mål som krävs och menar på att skolan måste anpassa sig mer till individen. Specialpedagogen säger:

Det borde finnas en större öppenhet. Alla behöver kanske inte jobba i den här farten eller exakt enligt den här modellen utan att man borde kunna göra annorlunda. Borde vara okej att göra på andra sätt. Detta överhuvudtaget i samhället.

Hen menar på att saker bör bli ännu mer individcentrerat än vad det faktiskt är. Det är inte individen som är problemet utan skolan och samhället i stort måste också anpassa sig vilket är ett konstruktivistiskt synsätt på situationen. Detta för att samhället idag, enligt specialpedagogen, hämmar och begränsar elevens möjlighet till att vidareutvecklas (Peavy, 1998).

Specialpedagogen berättar att när en elev tros behöva särskilt stöd utför hen en pedagogisk utredning som rektor sedan tar sitt beslut utifrån. Berättigas särskilt stöd för eleven är det specialpedagogen som skriver ett individuellt åtgärdsprogram till eleven. Genom litteratur har både likheter och olikheter till det som specialpedagogen säger funnits. Arbetsuppgifterna går i hand med vad Ollmark (2014d) skriver kring hur det är specialpedagogens ansvar att göra en pedagogisk utredning samt ett åtgärdsprogram om särskilt stöd beviljas av rektor.

4.2 Riktlinjer för arbetet med elever i behov av särskilt stöd

Rektor berättar att allt arbete som gäller elever i behov av särskilt stöd utgår ifrån skollagen (2010:800, 6–12 §§). Utöver skollagen uppger hen även att läroplanerna finns att förhålla sig till och att det är viktigt som rektor att vara väl påläst inom området så att trygga beslut fattas. Gällande arbetsplanen för elever i behov av särskilt stöd säger rektor att:

Det finns ingen specifik såhär gör vi med elever i behov av särskilt stöd, men vi har ju en elevhälsoplan och i den finns det såhär jobbar vi överhuvudtaget

Denna elevhälsoplan har rektor tillsammans med elevhälsan utformat. Detta stämmer överens med vad Teveborg (2001) säger, nämligen att rektor ska se till att det finns en arbetsplan utformad på skolan. Det framgår dock att flera professioner i elevhälsan inte är medvetna om att denna elevhälsoplan finns. Detta kan bero på att stora delar av teamet är nyanställda och inte har hunnit bekanta sig med planen ännu, alternativt att det blivit en kommunikationsmiss professionerna emellan. Syftet med elevhälsoplanen är att ge personalen stöd i hur de ska göra när dessa elever ska bemötas. Fastän elevhälsoplanen upplevs vara något okänd fungerar arbetet med eleverna i behov av särskilt stöd. Detta tyder på ett individualistiskt förhållningssätt mot eleverna. Rektor anser att det inte går att bemöta alla elever lika bara för att dem är i behov av särskilt stöd. Det konstruktivistiska tänket finns då alla individer har olika levnadsrum och olika inre sanningar som personalen förhåller sig till (Peavy, 1998).

Rektor trycker vidare på att elevhälsan ska jobba hälsofrämjande och förebyggande för att eleverna i så liten utsträckning som möjligt ska behöva särskilt stöd vilket stämmer överens med Skolverket (2014) och Teveborgs (2001) bild av hur arbetet ska se ut på skolor.

4.3 Utvärdering av åtgärdsprogram

Rektor tillsammans med specialpedagog menade på att eleverna med åtgärdsprogram hade uppföljning var sjätte till åttonde vecka. Detta var något som elev, vårdnadshavare, specialpedagog och ibland mentor eller annan profession av elevhälsan deltog på för att följa upp åtgärdsprogrammet. Detta stämmer väl överens med vad Hallberg, Vegfors och Hendar (2008) säger då dem menar på att det är viktigt att samtliga involverade får vara med och bestämma gällande utvärderingens upplägg. Kurator säger:

Har jag en kuratorskontakt med dem så vill jag vara med på mötet och höra vad som sägs.

De allmänna råden säger inte hur ofta ett åtgärdsprogram ska följas upp, bara att de ska följas upp samt att det ska framgå vilka som ska delta (Skolverket, 2014). Kring utvärderingsarbetet med åtgärdsprogram säger specialpedagogen:

Sen när det gått sex till åtta veckor så sitter man ju ned och pratar om hur det här har fungerat för dig, om det funkade bra osv.

Rektor motiverar vidare att anledningen till att utvärdering görs var sjätte till åttonde vecka är att de skolor som fått nedslag från skolinspektionen har gjort sina utvärderingar och uppföljningar mer sällan än så. Samtliga professioner lyfter hur viktigt det är att följa upp vad som har fungerat bra och mindre bra för att veta hur skolan ska gå vidare med eleven, om insatsen ska avslutas, ändras eller fortsätta. Detta är något som stämmer

överens med Kyléns (2008) syn på utvärdering; att det blir underlag för framtida beslut. Utvärderingen överlag gällande åtgärdsprogram är individcentrerat då varje specifikt fall följs upp enskilt för att se hur varje elevs behov kan bemötas på bästa sätt. I den utvärdering som görs går det att urskilja hur väl eleven lyckats anamma åtgärderna som satts in. Eleven tar sig an det insatta stödet utifrån sig själv och sin verklighet i kombination med omgivningen som då är dem och det som innefattar det särskilda stödet (Peavy, 1998).

4.4 Utvärdering av eget arbete

Vidare berättar samtliga intervjupersoner att utvärdering av elevhälsans eget arbete sker en gång per termin. Detta för att dels se över det egna arbetet men också för att kunna utveckla det på bästa möjliga sätt vilket Kylén (2008) menar på är en av anledningarna till utvärdering. Skolverket (2018b) skriver att det är upp till varje skola att hitta en lämplig rutin för hur arbetet med utvärderingen ser ut och samtliga intervjupersoner är nöjda med hur arbetet ser ut idag. Skolverket (2015c) menar på att utvärdering sker för att minska behovet av särskilt stöd på skolan vilket framgår genom intervjuerna att det är skolans mål med utvärderingarna.

Delar av elevhälsan menar dock på att vissa saker skulle kunna utvärderas ännu oftare, exempel som gavs var att stödinsatser som sker i klasser bör utvärderas tätare. Detta för att kunna se och följa ännu tydligare hur det går för hela gruppen. Det uppgavs att saker och ting alltid kan bli bättre, men att det ska finnas tid för det. Elevhälsan höll för stunden på att gå en kurs hos Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som förhoppningsvis skulle effektivisera arbetet än mer.

4.5 Studie- och yrkesvägledarens roll i arbetet med elever i behov av särskilt stöd

4.5.1 Arbetsuppgifter

Studie- och yrkesvägledaren uppger att hans arbetsuppgifter kring elever i behov av särskilt stöd bland annat var att ha vägledningssamtal som sträcker sig under flera steg eller samtal vilket är nutidens studie- och yrkesvägledning enligt Lovén (2000). Vissa av eleverna hen möter har svårt att nå målen för betyget E och därför handlar samtalen till stor del om elevens mål, drömmar och vad som krävs för att nå dit. Hen menar att samtalen till stor del handlar om att finna elevens motivation till studierna, vilket alltså är ett sätt att jobba med empowerment (Peavy, 1998). Studie- och yrkesvägledaren säger:

Man får ta hänsyn till vad man vet om, om man vet att det handlar om ADHD eller om det handlar om någonting annat då kanske man får prata på ett annat speciellt sätt. Till exempel om det är en elev med ADHD då kan jag inte vara för detaljrik hit och dit för då blir ju han orolig av att jag säger för mycket.

Studie- och yrkesvägledaren menar på att hen anpassar samtalet efter individens behov. Hen berättar även om att hen portionerar ut kortare samtal under flera tillfällen för att

eleven ska kunna ta in all information. Vidare berättar hen hur anpassningar även kan ske genom att använda rekvisita för att behålla fokus. Exempel kan vara att eleven får rita eller skriva under samtalet eller att hen ger eleven ett papper i slutet av samtalet med en sammanfattning av vad dem har diskuterat. Detta tyder på ett konstruktivistiskt förhållningssätt där kreativitet används från studie- och yrkesvägledarens håll där varje samtal anpassas efter individen och hur denne lättast fokuserar och tar in information (Peavy, 1998).

Studie- och yrkesvägledaren berättar vidare att hen ibland jobbar i helklass genom att bland annat låta eleverna skriva CV eller skriva ihop en låt, även detta tyder på ett kreativt, men även ett inkluderande arbetssätt där alla elever i klassen kan vara med och arbeta. Studie- och yrkesvägledaren är även ute i klasserna och undervisar om utbildningar och arbetsmarknad. Det som studie- och yrkesvägledaren anger vara sina arbetsuppgifter med elever i behov av särskilt stöd går att koppla ihop med det som står i skollagen (2010:800 kapitel 2, 29 §), nämligen att det ska finnas personal på skolan som kan tillgodose varje elevs behov av studie- och yrkesvägledning. Skolverket (2013) menar också att denna studie- och yrkesvägledning ska ge alla elever, oavsett problematik eller ej, de förutsättningar som behövs för att kunna göra väl underbyggda val inför kommande studie och yrkesval. Det går även att urskilja studie- och yrkesvägledarens arbete i klassrummet som inkluderande enligt det Nilholm (2006) beskriver är ett arbete där skolan inkluderar alla elever i klassrummet och att undervisningen anpassas så att alla kan delta i klassrumsundervisningen.

4.5.2 Riktlinjer

Studie- och yrkesvägledaren sitter med i elevhälsan precis som övriga professioner men menar på att hens uppdrag ser annorlunda ut gentemot de övriga deltagarna. Studie- och yrkesvägledaren säger:

Jag sitter med som de andra i elevhälsomötena. Men som syv har jag inte riktigt samma, ja vi bollar med varandra. Men jag bollar inte lika mycket kring elevernas specifika problem utan min roll är mer informativ mot eleverna.

Detta stämmer överens med det Ollmark (2014a, b, c & d) och Skolverket (2016b) tar upp om hur vissa specifika arbetsuppgifter kan se ut för personalen i elevhälsan medan vägledaren beskriver sin roll som mer informativ gentemot eleverna. Studievägledaren beskriver inte att hen har några klara riktlinjer att utgå från mer än att hen ska fånga upp de elever som kanske har det tyngre med motivationen. Det är framförallt de elever som ligger i riskzonen att inte klara godkända betyg som är viktigt att fånga upp enligt vägledaren, men att det inte finns några uttalade direktiv att det är extra viktigt att hen ska fånga upp just dessa elever. Den motivation studie- och yrkesvägledaren ska bidra med till eleverna kan ses som höjande av deras självbild och självförtroende, de ska få upp ögonen för sin egna handlingshorisont och sedan välja utefter vad de själva anser vara möjligt, precis som Lovén (2000) uppger vara det som nutidens individcentrerade studie- och

yrkesvägledning handlar om samt stödjer sig i det konstruktivistiska begreppet empowerment (Peavy, 1998).

4.5.3 Vad säger personal ur EHT och rektor om SYVs arbete

Rektor uppger att studie- och yrkesvägledaren har en viktig roll för de elever som är i behov av särskilt stöd i den mening att hen hjälper dem att blicka framåt och väcka ett intresse och ett inre driv som blir elevens motivation att klarar av skolan. Därmed anser rektor att studie- och yrkesvägledaren är en viktig del av elevhälsoteamets arbete med elever i behov av särskilt stöd. Kuratorn anser också att studie- och yrkesvägledaren har en viktig roll i elevhälsoteamet och deras arbete med elever i behov av särskilt stöd. Hen menar att studie- och yrkesvägledaren hjälper dessa elever med information och pepp inför sin prao eller inför kommande gymnasieval vilket är ett tänk som stämmer överens med den konstruktivistiska teorin genom arbete med empowerment- detta gäller både det rektor och kurator säger. Specialpedagogen lyfter under intervjun vikten av att studie- och yrkesvägledaren jobbar med att fixa praktikplatser åt elever som saknar studiemotivation och har hög frånvaro och därmed riskerar att inte nå målen. Detta gör att dessa elever just är elever i behov av särskilt stöd. Vidare menar dock specialpedagogen att detta arbetet kan utvecklas och ske i ännu större omfattning då det är många elever som saknar studiemotivation och skulle gynnas av att få en praktikplats, vilket tyder på ett önskat arbete som är ännu mer individcentrerat.

4.6 Summering av resultat

Elevhälsan upplever sitt eget arbete som välfungerande på skolan. Professionerna samarbetar tätt och tillgodoser vad som behövs för eleverna i behov av särskilt stöd. Dock syftar professionerna i elevhälsan på olika elevgrupper när de talar om elever i behov av särskilt stöd. De arbetar på ett individanpassat sätt och det sker en samverkan mellan individen och omvärlden vilket är ett konstruktivistiskt tänk i arbetet. Överlag arbetar dem på ett inkluderande vis men exkludering sker också i form av undervisning i mindre grupp eller enskild undervisning. Informanterna jobbar utifrån de styrdokument och den skollag som finns. Dock är dessa otydliga kring hur det praktiska arbetet med elever i behov av särskilt stöd ska gå till.

Det finns ingen uttalad arbetsplan på arbetsplatsen gällande arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Däremot finns det en elevhälsoplan som talar om hur personalen ska bemöta dessa elever. Planen från rektors sida är att denna ska följas och att stort ansvar ligger på elevhälsans arbete. Elevhälsoplanen var dock inget dokument som all personal kände till. Arbetet med utvärdering av åtgärdsprogram sker var sjätte till åttonde vecka av ansvarig personal tillsammans med elev och vissa gånger är fler inblandade. Elevhälsans egna arbete utvärderas en gång per termin för att optimera sitt eget arbete.

Studie- och yrkesvägledarens roll är utifrån styrdokumentet och skollagen är vaga gällande arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Dock arbetar studie- och yrkesvägledaren på den intervjuade skolan på ett kreativt sätt där varje möte anpassas efter eleven.

4.7 Diskussion

4.7.1 Slutsatser

Utifrån resultat och analys framgick det att rektor följer de direktiv som finns från Skolverket där syftet är att utarbeta en gemensam arbetsplan kring hur skolans personal ska arbeta med elever i behov av särskilt stöd. Denna arbetsplan är utarbetad av rektor tillsammans med specialpedagog.

Vad som dock framgick var att övrig personal i elevhälsoteamet ännu inte hade hunnit bekanta sig med denna elevhälsoplan. Detta blev tydligt då alla i elevhälsan fick en fråga kring vad för riktlinjer de har fått att förhålla sig till i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Svar som kom var att de inte visste eller att de inte hade något specifikt att förhålla sig till. Detta kan visa på att det blivit en miss i kommunikationen mellan rektor och delar av elevhälsan. Enligt Teveborg (2001) är det rektors ansvar att se till att all personal på skolan är väl medvetna om den arbetsplan som utarbetats. Intervjuskolan har alltså en utarbetad elevhälsoplan men problemet är att all personal inte är medveten om att den finns. Det skulle kunna tyda på att elevhälsoplanen inte fyller någon större funktion då många inte känner till den, men arbetet fungerar bra ändå.

Elevhälsan jobbar dels främjande och förebyggande men också med elever som är i behov av särskilt stöd här och nu. Slutsatserna som går att dra utifrån det är att samtliga i elevhälsan har koll på de styrdokument och den skollag som råder. Detta går att se genom deras tankar och upplägg kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Detta stämmer väl överens med Skolverkets författningssamling (2010:37) om hur skolans elevhälsoteam ska arbeta på ett sätt där alla de elever som är i behov av särskilt stöd får den professionella hjälp de behöver. Det framkom att professionerna har ett tätt samarbete där de avgör hos vem en elev ska börja gå till för att sedan eventuellt träffa fler professioner i elevhälsan. Det går därför att uppfatta att skolan är högt benägen om att arbeta på ett vis där varje elev oavsett problematik kan få hjälp av just den eller de professioner som behövs för att elevens skolgång ska bli så framgångsrik som möjligt. Det går därmed att urskilja ett konstruktivistiskt arbetssätt då skolan ser till varje elev, dess inre jag och hur dennes situation kan förbättras vilket är centralt i den konstruktivistiska teorin (Peavy, 1998).

De allmänna råden tar upp att varje profession ska finnas tillgänglig och ska tillgodose elevernas behov, men inte på vilket konkret sätt det ska ske i form av praktiskt arbete. Det som har framgått är att de olika professionerna har ett kreativt arbetssätt där, vilket är något som inte nämns i de allmänna råden. Däremot är kreativitet centralt i den konstruktivistiska teorin då de yrkesverksamma ska hitta lösningar på elevernas unika problem (Peavy, 1998).

Delar av elevhälsan är väl insatta i hur utvärderingen av arbetet med elever i behov av särskilt stöd ser ut, det finns dock glapp i elevhälsan där vissa inte är lika väl insatta i just

utvärderingen av elever i behov av särskilt stöd. De professioner som inte hade lika stark anknytning till arbetet med åtgärdsprogram valde därför att passa på frågan. Utvärderingen av det särskilda stödet görs var sjätte till åttonde vecka och det går att tolka att skolan är mån om dessa elever och strävar efter att ge rätt stöd för att eleverna ska lyckas med sina studier. Den yrkesverksamma som jobbar utifrån konstruktivistisk teori ska stärka individen att ta sig an problemet (Peavy, 1998) vilket i detta fall är att eleven ska anamma åtgärdsprogrammet och uppnå minst ett E i ämnet.

Det går att se att rektor har bra koll på Skollagen vilket är en skyldighet. Skolan förhåller sig till att utforma åtgärdsprogram och att det är tydligt vem som ska utvärdera det särskilda stödet (Skollag; 2010:800, Kapitel 3, 9 §).

Utöver de enskilda utvärderingar gällande åtgärdsprogram har elevhälsan utvärdering av sitt eget arbete varje termin. Slutsatser som kan dras utifrån detta är att skolan är mån om sina elever då de vill förbättra sin egen verksamhet. Det går även att tydligt se att skolans arbete med utvärdering följer de mallar och uppmaningar som Kylén (2008) anser en verksamhet ska ha för att utvecklas. Utvärdering blir underlaget för framtida beslut vilket kan göra den egna verksamheten bättre vilket gynnar eleverna i slutändan. Skolverket (2015c) menar på att det är upp till varje skola att hitta en lämplig rutin för utvärdering vilket den aktuella skolan verkar ha gjort. Detta går dels att utläsa av deras täta samarbete men också utifrån de resultat som rektor uppger att eleverna går ut med från denna skola.

Studie- och yrkesvägledarens roll gällande arbetet med elever i behov av särskilt stöd är inte speciellt tydlig, varken när fördjupning i litteratur, styrdokument, skollag eller arbetet på en grundskola gjorts. Studie- och yrkesvägledning är något som ska finnas att tillgå för alla, oavsett om det finns funktionsvariation eller ej står det i både skollag (2010:800, Kapitel 3, 8 §) och de allmänna råden (2014). Men just vad rollen är vid arbetet med elever i behov av särskilt stöd är fortsatt otydlig. Trots detta lyckas studie- och yrkesvägledaren som intervjuats fånga upp eleverna och jobbar mycket med motivation och att stärka eleverna vilket tyder på empowerment (Peavy, 1998). Det är samtidigt ingen konkret uttalad arbetsuppgift att det är dennes uppgift att fånga upp just dessa elever. Detta tyder på en kreativitet som också är centralt inom den konstruktivistiska teorin. Det går att förstå hur studie- och yrkesvägledaren anpassar sitt arbetssätt och har kommit på egna metoder kring hur hen ska arbeta med elever i behov av särskilt stöd. Det går att urskilja ett engagemang för att eleverna verkligen ska få ut så mycket det bara går i de samtal som genomförs mellan studie- och yrkesvägledaren och elever i behov av särskilt stöd. Då instruktionerna mer eller mindre är obefintliga från Skolverkets sida är det viktigt att ha en engagerad studie- och yrkesvägledare för att arbetet inte ska brista. Det går utifrån detta att dra slutsatsen att studie- och yrkesvägledarens arbetssätt grundar sig i den konstruktivistiska teorin (Peavy, 1998).

4.7.2 Diskussion av resultat

Resultaten som framkommit har gått att undersöka utifrån olika vinklar. En utredning ska ske skyndsamt enligt Skollagen (2010:800 Kapitel 3, 8 §). Detta går att se från både en positivt och negativ synvinkel. Enligt rektor innebär skyndsamt att det ska ske samma dag. Dock framkom det att det kunde ta flera veckor vissa gånger innan det särskilda stödet sätts in. Det går att fundera kring om det kan ta för lång tid innan utredningen blir färdig och insatserna sätts in. Å andra sidan, om en utredning går för fort fram kan kanske felaktiga stödinsatser sätts in. Detta skulle i sin tur kunna leda till att eleven känner sig misslyckad och inte har kontroll över situationen. Detta strider mot den konstruktivistiska teorin som utgår från att problemet är problemet och inte individen (Peavy, 1998). En tanke som dykt upp under arbetet är att en tydligare definition av hur lång tid det får gå innan en utredning sätts igång bör finnas för att alla skolor, och därmed elever, ska ha en likvärdig arbetsgång med utredningarna och att det inte ska spela någon roll för hur lång tid eleven får invänta det särskilda stödet beroende på vilken skola eleven går på. Detta för ett mer rättvist system kring utredningar och insättning av särskilt stöd i alla skolor.

Vidare visar arbetsplatsen på ett gott samarbete mellan professionerna i elevhälsan och i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Samtidigt å ena sidan är delar av elevhälsan inte så insatta i hur själva arbetet ser ut eller att det finns en elevhälsoplan att förhålla sig till. Men å andra sidan kanske detta inte är nödvändigt då arbetet fungerar bra som det är och de med huvudansvaret för detta är väl insatta. Det visar sig även i att de olika professionerna många gånger tänker på olika typer av elever när särskilt stöd kommer på tal och inte enbart elever som riskerar att inte uppnå betyget E (Skolverket, 2018b). Det kan ses som en fördel att olika elevgrupper lyfts av de olika professionerna. Detta för att fler elever då kan uppmärksammas. Men det kan även försvåra arbetet om professionerna inte har en gemensam bild av vilka elever i behov av särskilt stöd är. Samt om elevgruppen som behöver olika stödinsatser skulle öka skulle eventuellt vissa elever falla mellan stolarna om elevhälsans resurser prioriteras annorlunda. Om detta skulle ske är det rektors ansvar att åtgärda detta.

Det har framkommit att elever i behov av särskilt stöd ibland plockas ur klassrumsundervisningen för att istället få undervisning i mindre grupper eller enskilt. Enligt specialpedagogen är detta ett vinnande koncept för vissa elever och ett icke fungerande stöd för andra. Vad hen dock berättade var att de flesta elever uppskattade att bli utplockade från klassrumsundervisningen vilket ledde till att det var en relativt vanligt förekommande åtgärd. Vad Nisser (2014) dock uppger är att exkludering under en längre period ska vara en åtgärd som ska förekomma ytterst sällan. Specialpedagogens syn stämmer inte helt överens med detta. En fördel som kan lyftas är att det arbetssätt som skolan har kring exkludering är individcentrerat och eleven får själv avgöra om denna åtgärd känns rätt för hen vilket tyder på ett individcentrerat arbetssätt som konstruktivismen förespråkar (Peavy, 1998). Samarbetet mellan specialpedagog och övrig personal är god vilket Sundqvist och Lönnqvist (2016) påpekar att skolor som uppvisar

goda resultat med inkludering har. Detta kan vara en av anledningarna att skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd fungerar framgångsrikt.

Det går genom intervjuerna att se hur skolan arbetar på ett individcentrerat sätt där varje elev som är i behov av särskilt stöd sätts i fokus och åtgärder görs utefter den unika individen. Det kan såklart ses som positivt att alltid utgå från eleven och att denne får vara med i processen att förbättra sin skolgång. En nackdel med ett individcentrerat arbetssätt som Peavy (1998) förespråkar, och som skolan har, är att det är tidskrävande vilket gör att frågan om alla elever som är i behov av stöd hinns med och tas upp i elevhälsan. En annan nackdel är att detta arbetssätt kräver större mängd resurser och det skulle behövas fler anställda i elevhälsan om antalet elever i behov av särskilt stöd skulle öka. Men å andra sidan ska personalen utgå från individen vilket är extra viktigt när det kommer till elever i behov av särskilt stöd. Det kan vara ett vinnande koncept i långa loppet att lägga den tid och de resurser som krävs så tidigt som möjligt.

De resultat som framkommit får anses som rimliga utifrån de förutsättningar som funnits. Det är dock svårt att dra generella slutsatser från den population vi valt att undersöka, nämligen kommunala grundskolor i Västerbotten, då intervjuerna enbart är gjorda på en skola. Det viktigaste resultatet denna studie fått fram var att den skola som undersökts förhåller sig i hög utsträckning till de styrdokument och skollagen som råder kring arbete med elever i behov av särskilt stöd. Det är viktigt att påvisa detta resultat då skolor ska följa de direktiv som finns. En uppfattning på förhand var att det skulle vara svårt att arbeta utefter alla dokument som finns då det praktiska arbetet sällan stämmer överens med de teoretiska beskrivningar som finns.

En problematisk del i arbetet var att finna litteratur och tidigare forskning kring just de frågeställningar studien syftade till att besvara. En relativt stor mängd lagar och styrdokument kring vad skolans ansvar är gällande elever i behov av särskilt stöd har hittats. Även annan information från bland annat Skolverket och skolinspektionen har gått att förena med frågeställningarna. Det som dock blivit påtagligt och problematiskt har varit att hitta just tidigare forskning som går att koppla till frågeställningarna. Underlaget av källor med vetenskaplig grund är därför något tunn och vissa av dessa källor kan ifrågasättas på grund av att de är äldre forskning. Exempel på detta är Teveborg från 2001 och Lovén från 2000. Men vetenskaplig forskning är viktigt och källorna ansågs som relevanta och har kopplats till frågeställningarna och resultaten som framkommit.

Vidare har det gått att problematisera kring styrdokumentet och skollagen som råder. Bara för att dessa dokument finns och efterföljs betyder det inte att arbetet per automatik blir bra. Därför har dokumenten lästs med viss typ av kritiska glasögon då det inte går att bevisa att dessa är rätt väg att gå för en skola. Styrdokumentet ändras till och från beroende på den politiska styrning som råder. Därför kan synen på hur skolan ska förhålla sig ändras över tid, det som anses vara rätt nu kan vara fel i morgon. Därför har vikt lagts vid att vara kritisk till dessa dokument.

Syftet var att undersöka på en organisatorisk nivå och möjligen hade en till teori utöver den konstruktivistiska teorin som baserar sig kring just detta varit lämplig. Just kring elevhälsans egna utvärdering har det varit svårt att analysera utifrån den konstruktivistiska teorin men utvärdering kring åtgärdsprogram och övriga frågeställningar har slagit väl ut. Om mer tid funnits hade därför ytterligare en teori med ett organisatoriskt perspektiv adderats ur ett analyserande perspektiv.

4.7.3 Reflektioner

Det har varit svårt att dra generella slutsatser på grund av studiens storlek. Rektor och elevhälsan visade på ett gott arbete med elever i behov av särskilt stöd. Frågan som kan ställas är om samma rektor med samma elevhälsogrupp hade kunnat visa på samma resultat om de arbetat på en annan skola i ett annat område med högre andel familjer med låg socioekonomisk status. Mest troligt hade resultatet sett annorlunda ut då förutsättningarna hade varit annorlunda. Resultatet hade också kunnat bli annorlunda om det varit andra personer som jobbat på skolan. Då många arbetsuppgifter är upp till individen själv att forma är det otroligt viktigt att ha rätt person på rätt plats för att det ska bli så bra som möjligt för eleverna.

Det hade varit intressant att undersöka fler skolors arbete med elever i behov av särskilt stöd och mer specifikt undersöka skolor på andra geografiska platser, med andra socioekonomiska bakgrunder och annat elevantal. Detta för att kunna jämföra olika skolor och hur slutresultatet ser ut och för att eventuellt komma åt kärnan i vad som avgör för hur lyckat arbetet med elever i behov av särskilt stöd är.

Så här i efterhand hade studien kunnat gå ännu djupare genom att specificeras och enbart undersöka en specifik grupp elever, exempelvis elever med ADHD eller dyslexi. Om möjligheten till att samla in ännu mer material hade funnits hade större slutsatser kunnat dras då det funnits mer att ställa resultaten mot.

Något som har diskuterats i efterhand är att ytterligare en del material hade kunnat insamlats genom observationer för att se hur elevhälsan arbetar rent praktiskt med elever i behov av särskilt stöd. Detta för att få en djupare förståelse av det praktiska arbetet. Men å andra sidan hade det varit fler etiska aspekter att ta hänsyn till. En annan sak som diskuterats har varit att ta del av den elevhälsoplan som skolan själv har utarbetat kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd för att få en tydligare bild och se exakt vad det är delar av elevhälsan inte känner till.

Arbetet kring utvärdering av åtgärdsprogrammet sker var sjätte till åttonde vecka vilket upplevs av personalen som positivt. Det hade varit intressant att se hur eleverna själva upplever detta. Räcker en testperiod på sex till åtta veckor eller behövs en längre tid för att kunna avgöra om åtgärden är lämplig eller inte. Det som även reflekteras över i efterhand är den positiva effekt som kan uppstå genom att utvärderingen gällande åtgärdsprogram

sker såpass ofta. Fungerar åtgärden kan elevens självkänsla och känsla av kontroll stärkas snabbare, något som Peavy (1998) menar är en central del i den konstruktivistiska teorin.

Elevhälsans egna arbete utvärderas för stunden en gång per termin. Frågan som kan ställas är om arbetet skulle bli än mer effektivt ifall detta skulle utökas och göra utvärderingarna tätare.

Studie- och yrkesvägledarens arbetsuppgifter ansågs inte vara lika tydliga gällande arbetet kring elever i behov av särskilt stöd. Enligt Skolverket är det inte ett krav att professionen ska sitta med i elevhälsan. Detta kan vara en av anledningarna till att studie- och yrkesvägledarens arbetsuppgifter är vaga gällande dessa elever. Å ena sidan kan det vara bra med att ha tydliga riktlinjer men det kan även vara svårt att förhålla sig till det då alla individer är unika. Påföljden blir att vägledaren måste vara engagerad och kreativ för att fånga upp alla elever i tid.

Som blivande studie- och yrkesvägledare är det viktigt att vara insatt i hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd kan se ut. Fastän det inte är ett krav från Skolverket så sitter de allra flesta studievägledare med i elevhälsan idag och är involverad i arbetet. Relevansen av detta arbete är därför hög för yrkeskåren då den ger en inblick i hur arbetet i elevhälsan och för just studie- och yrkesvägledaren kan se ut.

En tanke som uppkommit är om ett väl genomfört arbete av elevhälsan med elever i behov av särskilt stöd kan öka chanserna för genomströmningen till gymnasiestudier. Dock är det svårt att påvisa om elevhälsans arbete ökar andelen elever som tar sig vidare till nationellt gymnasieprogram eller ej. Men att ge elever rätt hjälp i tid kan vara en stark bidragande faktor till att siffrorna skulle kunna öka i Sverige.

Referenser

- Arnesdotter, Å., Olander, Å., & Ragneskog, H. (2008). Hälsosamtalet—en utmaning för skolsköterskan. *Vård i norden*, 28(2), 57-59.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Quality Research in Psychology*, 3(2), 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. Routledge.
- Dahlin, A. (2016). Barn i behov av särskilt stöd- vad avgör? Södertörns högskola, Institution för utbildning
<http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:936339/FULLTEXT01.pdf>
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (3., rev. och uppdaterade uppl.) Lund: Studentlitteratur AB.
- Ek, H., Eriksson, R., & Schnelzer, L. (2015). Stödjande samtal som psykologisk behandling inom Barn-och ungdomspsykiatri (BUP)-En intervjustudie av hur kuratorer inom specialistsjukvård använder strukturerat samtal i arbetet med patienter och anhöriga. *Tidsskrift för psykisk helsearbete*, 12(03), 206-216.
- Grosin, L. (2002). Rektorer i framgångsrika skolor. *Nordic Studies in Education*, 22(03), 158-175.
- Gustafsson, L (2017, 28 september) Allt fler nior kan inte söka till gymnasiet. SVT Nyheter. Hämtad från <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/nior-som-klarar-grundskolan-blir-farre>
- Hallberg, A. Vegerfors, K., & Hendar, O. (2008). Elever i behov av särskilt stort stöd i skolan: vad kan vi göra?. Specialpedagogiska skolmyndigheten. Edita.
- Hedenquist, J-A (1999). Att utvärdera skolan. Skolverket. Örebro: db grafiska.
- Johansson, A. (2005). Narrativ teori och metod, 1:9. Malmö: Holmbergs AB.
- Kvale, S & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 3:1. Lund: Studentlitteratur AB.
- Kylén, J. A. (2008). Att utvärdera: organisation, verksamhet, personal. Malmö: Liber AB.

Lovén, A. (2000). Kvalet inför valet. Om elevers förväntningar och möten med vägledare i grundskolan (Doktorexamen, Lunds universitet, samhällsvetenskapliga fakulteten).

Myndigheten för delaktighet. (2017, augusti). FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. hämtad 11/04-2018, från myndigheten för delaktighet <http://www.mfd.se/delaktighet/fns-konvention/>

Nilholm, C. (2006). *Inkludering av elever" i behov av särskilt stöd": vad betyder det och vad vet vi?* (Vol. 50). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Nilholm, C. (2008). Gör politiken skillnad? Exemplet" elever i behov av särskilt stöd". *Utbildning och Demokrati*, 17(1), 109-123.

Nilsson, A. (2014). *Elevhälsans uppdrag-främja, förebygga och stödja elevens utveckling mot målen*. Skolverket.

Nisser, D. V. A. (2014). Specialpedagogers och speciallärares olika roller och uppdrag-skilda föreställningar möts och möter en pedagogisk praktik. *Nordic studies in education*, 34(04), 246-264.

Ollmark, L. (2014a, januari). Skolsköterskan. Hämtad 26/04-2018, från Psykologiguiden <https://www.psykologiguiden.se/rad-och-fakta/forskola-och-skola/skola/elevhalsan/skolsyster>

Ollmark, L. (2014b, januari). Skolpsykologen. Hämtad 26/04-2018, från Psykologguiden <https://www.psykologiguiden.se/rad-och-fakta/forskola-och-skola/skola/elevhalsan/skolpsykologen>

Ollmark, L. (2014c, januari). Skolkuratorn. Hämtad 26/04-2018, från Psykologiguiden <https://www.psykologiguiden.se/rad-och-fakta/forskola-och-skola/skola/elevhalsan/skolkuratorn>

Ollmark, L. (2014d, januari). Specialpedagogen. Hämtad 27/04-2018, från Psykologiguiden <https://www.psykologiguiden.se/rad-och-fakta/forskola-och-skola/skola/elevhalsan/specialpedagogen>

Peavy, R. V. (1998). *Konstruktivistisk vägledning: teori och metod*. Trinom.

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

SKOLFS 2010:37. Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshem. Stockholm: Skolverket. från: <http://www.skolverket.se/skolfs?id=1636>

Skolinspektionens rapport 2014:06. Särskilt stöd i enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp. Stockholm.

Skolinspektionens rapport 2015:05. Elevhälsa: Elevers behov av skolans insatser. Stockholm.

Skolverket. (2011). Mer om...: Tydligare krav på elevhälsan. Stockholm: Elanders Sverige.

Skolverket. (2013). Allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning. Stockholm: Elanders Sverige.

Skolverket. (2014). Allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Stockholm: Elanders Sverige.

Skolverket. (2015a, februari). Ditt barn har rätt till stöd i skolan. Hämtad 10/4-2018, från Skolverket

<https://www.skolverket.se/elever-och-foraldrar/ditt-barn-har-ratt-till-stod-i-skolan-1.230888>

Skolverket. (2015b, september). Hur anpassar skolan sin verksamhet för alla elever? Hämtad 23/04-2018 från Skolverket

<https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/nyhetsarkiv/2015/nyheter-2015-1.229449/hur-anpassar-skolan-sin-verksamhet-for-alla-elever-1.239053>

Skolverket. (2015c). Systematiskt kvalitetsarbete- för skolväsendet. Stockholm: Elanders Sverige.

Skolverket. (2016a, oktober) Skolan behöver anpassas bättre för elever med funktionsnedsättning. Hämtad 11/4-2018, från Skolverket

<https://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2016/skolan-behover-anpassas-battre-for-elever-med-funktionsnedsattning-1.253772>

Skolverket. (2016b, november. Elevhälsan. Hämtad 19/04-2018 från Skolverket

<https://www.skolverket.se/regelverk/juridisk-vagledning/elevhalsa-1.126285>

Skolverket. (2016c, juli) Fakta om studie och yrkesvägledning. hämtad 26/04-2018 från skolverket <https://www.skolverket.se/skolutveckling/studie-och-yrkesvagledning/fakta>

Skolverket. (2018a, januari). Snabbfakta: Snabbfakta om förskola, annan pedagogisk verksamhet, fritidshem, skola och vuxenutbildning - svaren på vanligaste frågorna om statistik. hämtad 11/04-2018, från Skolverket
<https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/snabbfakta-1.120821>

Skolverket. (2018b, januari). Vad gäller för extra anpassning av särskilt stöd? hämtad 06/04-2018, från Skolverket
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/sarskilt-stod-1.243296>

SOU 2016:77. En gymnasieutbildning för alla: åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Stockholm: Elanders Sverige AB.

Sundqvist, C., & Lönnqvist, E. (2016). Samundervisning som inkluderande arbetssätt i skolan-fördelar och nackdelar för elever. *Nordic Studies in Education*, 36(01), 38-56.

Teveborg, L. (2001) Elever i behov av särskilt stöd: En bok om olika funktionshinder och skolans stödjande insatser för elever med dessa funktionshinder. Värnamo: Fälth & Hässler.

Trost, J. (2010). Kvalitativa intervjuer, 4:1. Lund: Studentlitteratur AB.

Thurén, T. (2012). Vetenskapsteori för nybörjare. (2 uppl) Stockholm: Liber.

United Nations International Children Emergency Fund [Unicef]. (2009). Barnkonventionen: FN: s konvention om barnets rättigheter. *Stockholm: UNICEF. Hämtad April, 12, 2018.*

Vidmark, T. (2012). Studie- och yrkesvägledare inom elevhälsan- En kvalitativ studie hur studie- och yrkesvägledarens yrkeskompetens används inom elevhälsan. Umeå universitet. Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap.
<http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:538283/FULLTEXT01.pdf>

Östberg, T och Nordensson, B (2016, 29 september) Var tionde elev inte gymnasiebehörig. Lärarnas tidning. hämtad från <https://lararnastidning.se/var-tionde-elev-inte-gymnasiebehorig/>

Österlind, K. (2011). Särskilt stöd i grundskolan. En sammanfattning av senare års forskning och utvärdering.

Bilagor

Instrument

Bilaga 1

Intervjufrågor till Rektor

Vilken roll har du på skolan?

Hur länge har du haft din tjänst?

Vilka arbetsuppgifter har du?

Vilka är “elever i behov av särskilt stöd” när det kommer till skolans arbete kring dem?

Vilka ingår i EHT, vilka professioner?

Hur ofta ses EHT för att diskutera de elever som är i behov av särskilt stöd?

Hur jobbar hela EHT rent konkret med elever i behov av särskilt stöd? Kan du ge något exempel?

Vad har varje profession för uppgift i elevhälsan och därmed i arbetet med elever i behov av särskilt stöd?

Är det någon profession i EHT som arbetar mer kring elever i behov av särskilt stöd?

Varför är SYV med i EHT?

Vad ska SYV ha för roll i arbetet med elever i behov av särskilt stöd?

Hur aktiv är du i arbetet med elever i behov av särskilt stöd? Vad är din uppgift kring arbetet med dessa elever?

Vad har du för riktlinjer att följa när det kommer till skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd?

Finns det en utarbetad arbetsplan kring hur EHT ska jobba med elever i behov av särskilt stöd, som stödjer sig i de styrdokument som finns?

Om ja; Hur ser denna arbetsplan ut?

Anser du att det borde finnas tydligare riktlinjer, lagar och styrdokument som ska följas i arbetet med elever i behov av särskilt stöd?

Om ja; hur?

Hur utvärderas ert arbete med elever i behov av särskilt stöd? Hur ofta?

Hur kommer det sig att ni jobbar just så med utvärderingen, och att det görs så ofta?

Är det något mer du tycker vi borde veta?

Bilaga 2

Intervjufrågor till elevhälsoteamet

Vilken roll har du på skolan?

Hur länge har du haft din tjänst?

Vilka arbetsuppgifter har du?

När du pratar om elever i behov av särskilt stöd, vilka menar du då?

Hur jobbar du konkret med elever i behov av särskilt stöd? Kan du ge något exempel?

Vad är din uppgift i elevhälsan och med arbetet kring elever i behov av särskilt stöd?

Har du hand om någon specifik grupp av elever i behov av särskilt stöd?

Jobbar du på något speciellt sätt med just elever i behov av särskilt stöd, kontra elever som inte är i behov av särskilt stöd?

Vilka riktlinjer får du av rektor när det kommer till arbetet med elever i behov utav särskilt stöd?

Hur upplever du att arbetet mot de riktlinjer ni har fungerar?
Räcker eran tid till?

Vad har du för kunskaper/utbildning kring arbete med elever i behov av särskilt stöd, utöver den professionella utbildning som du redan har?

Är det någonting mer du skulle vilja lära dig, eller fortbilda dig inom ett speciellt område?

Vilka är de största utmaningarna i ditt arbete?

Hur utvärderas erat arbete med elever i behov av särskilt stöd? Hur ofta?

Hur tycker du att ni ska utvärdera arbetet ni lägger ned med elever i behov utav särskilt stöd?

Hur involveras elever och deras vårdnadshavare i utvärderingen av det särskilda stödet?

Är det något mer du tycker att vi borde veta?

SYV:

Hur arbetar du i din roll som studie- och yrkesvägledare med elever i behov av särskilt stöd?

Hur skulle du vilja att ditt arbete med elever i behov av särskilt ska se ut?

Bilaga 3

Informationsbrev

Bakgrund och syfte

Här är ett informationsbrev till dig som efterfrågas att bli intervjuad av Anna Olsson och Nils Sparreman till vårt examensarbete. Vi läser sista terminen på studie- och yrkesvägledarprogrammet och gör nu vårt examensarbete där vi tänkt göra vår datainsamling via intervjuer. Det examensarbete vi planerar att skriva inriktar sig på hur en skola och dess EHT-team arbetar med elever i behov av särskilt stöd. Vi vill med denna studie få mer kunskap kring hur arbetet kring dessa elever går till, men också för att andra ska kunna läsa och ta del av vår studie för att få en djupare inblick i detta arbete.

Förfrågan om deltagande

Vi har ett intresse att få intervju just dig då vi vill undersöka hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd går till på en grundskola i vårt närområde. *****skolan tillgodoser de kriterier vi satt upp, nämligen att det är en stor grundskola med ett elevhälsoteam med många professioner.

Hur går studien till?

Vår datainsamling kommer ske genom kvalitativa intervjuer och vi efterfrågar att få genomföra 1 intervju med varje person i EHT-Teamet på en och samma skola. Vi har för avsikt att spela in intervjuerna om samtycke finns för att enklare kunna analysera intervjuerna.

Eventuella risker

Den mänskliga faktorn kan komma emellan och framtida intervju kan bli inställd. Skulle fallet vara så att du vill avbryta din medverkan kommer vi att söka oss till en ny skola att undersöka då vi söker en helhetsbild av en skola och därmed behöver ha med alla parter som är inblandade i elevhälsoteamet.

Fördelar

Er medverkan i intervjun ger er en chans att reflektera över ert arbete med elever i behov av särskilt stöd. Ni kommer även att få ta del av vårt arbete när det är färdigt för att se resultatet vi kommit fram till, om så önskas.

Hantering av data och sekretess

Vi ansvarar för de personuppgifter vi får in, ditt namn men även skolans namn kommer att vara anonymt och kommer ej gå att identifiera. Det resultat vi kommer få fram redovisas i vårt examensarbete. Vi kommer koda era namn efter yrkestitel i arbetet.

Hur kan fp få del av resultat?

Om intresse finns av att ta del av det arbete vi gjort kommer vi skicka ut vårt färdiga examensarbete till dem som blivit intervjuade. Arbetet kommer även finnas i Diva-portalen.

Frivillighet

Deltagande är frivilligt, du kan avbryta närsomhelst utan motivering.

Ansvariga

Anna Olsson och Nils Sparreman

Handledare: Jonathan Wedman

Samtyckesblankett för underskrivande

Jag har tagit del av informationsbrev för deltagande av intervjun i examensarbetet

Underskrift:
